

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Quid de proposita difficultate sit sentiendum, soluunturq[ue] rationes
aduersus priorem sententiæ propositæ. membr. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Ad martyrii rationem satis non est mortem subire.

uentus ac suffultus. Itaque ad martyrii rationem fat non est mortem subire. Quæ quis mandatum violat, & ut tentationem occurrentem superet. Paulus namque 1. ad Coriinth. 13. *Si distribuerò, ait, in cibos pauperum omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, caritatem autem non habuerò, nihil mihi prodest: sed necesse ulterius est, ut auxilio gratiæ id fiat, quod Deus facienti quod in se est numquam denegat.* Eaque ratione Ecclesia, quos mortem pro Christo subisse comperit, in martyrum catalogum meritò refert, eò quòd credendum non sit, quemquam tunc virtuali saltem pœnitentiæ, quæ in perpeffione ipsa mortis propter Deum supernaturali Dei auxilio suffulta est posita, caruisse, etiam si breuissimo tempore mors priùs fuisset propofita, quàm illata, eamque ille tranfuerberato corde pertulisset.

MEMBRUM VI.

Quid de propofita difficultate fit sentiendum, solunturque rationes aduersus priorem sententiam propofita.

ICET ex hæcenus dictis confitet, posteriorẽ sententiã non carere sua probabilitate, cum ob Patrum auctoritatẽ, quos eam affirmare retulimus, & Scholasticos qui eandem fequuntur: tum etiam propter rationes, quibus illam confirmauimus: quia tamen prior variis in prouinciis cõmunis cenfetur in scholis, minùsque turù propter antiquos Patres & Concilia reputatur afferere, in arbitrio fpectato in ftatu nature lapsæ esse vires sine speciali auxilio Dei, vel ad quamcumque mediocriter difficilem, vehementioreme tentationem in vnico temporis momento superandam, vel ad eliciendum quemcumque difficiliorem actum naturalem moraliter bonũ, eaque de causa neque contritionem, neque attritionem quoad solam actus substantiam posse elici sine speciali auxilio Dei propter difficultatem, quæ in absoluto propofito amplius non peccandi lethaliter cernitur, debilitatẽque magnam, quæ in arbitrio nostro post peccatum primorum parentum mansit: Ego interim dum posterior vel ab Ecclesia non definitur, vel in Scholis frequentior non fit, ab illa priori difcedendum non cenfeo. Præfertim eũ & rationes quibus illam confirmauimus multum ponderis habeant, & facilẽ me multa possint latere, quæ illam celsam efficiant. Quare quæ tam hac, quàm 1. 4. disputat. in fauorem posterioris dicta sunt, ita accipiantur, ut propofita potiùs, quàm asserta à nobis fuit. Illa namque eo animo in medium protulimus, ut intelligatur quata eis opinionibus infit probabilitas. Neque enim filere debuimus, quæ nobis de nouo ea de re occurrerant, si fortẽ temporis decursu ab alijs probarentur.

Rationes, quas aduersus priorem sententiam pro alterius opinionis confirmatione feci, si apud alios auctores inueniffem propofitas, libenter modum subiicerem, quo ab eisdem soluerentur. At, quia neque ea præfidij ratio, quæ ab alieno ingenio petitur, in hac parte succurrit, neque solutiones, quæ tenuitati nostræ sese offerunt, omnino intellectum explent: dicam id quidem circa singulas accommodatius in præfentia occurrit: accuratiores tamen earundem rationum solutiones peritorum ingenijs committo.

Ad primum aduersus

Ad primam, quicquid fit de eorum, qui citantur, Patrum sententia, dicendum est: Concilia & ratio-

nes, quibus prior sententia confirmata est, eam persuadere, atque ad eò esse posteriori antefereendam.

Ad secundam dicendum est, id nullum esse absurdum: eò quòd ingens admodum fit humanæ voluntati innata infirmitas, si suis viribus cum solo concursu Dei generali relinquatur, ut Concilia, iuxta varia Scripturarum testimonia, sonant. Ad Theologorum verò pronunciarum, vel dicendum est, esse eorum dumtaxat, qui posteriore sententiam amplectuntur, vel intelligendum esse de humana voluntate, qualis est de lege ordinaria, eò quòd concursus Dei specialis, quando eo ad liberẽ operandum indiget, numquam illi defit.

Ad tertiam concessa maiori, ad minorem dicendum est, probare quidem non expedire, ut Deus optimus maximus cum viribus naturalibus & solo concursu Dei generali (ut Philosophi efformatum eum crediderunt) hominem conderet in solum finẽ naturalem, idque propter tam ingentem humanæ voluntatis cum eis solis viribus infirmitatem ad bonũ, quæ ibi percenferetur: neque sic fuiffet effictum, sed simul etiam ad finem supernaturalem, & ratione finis supernaturalis cum fuppetiis ad vtrumque finem accommodatis. Ad id verò, quod ex Aristotele adducitur, dicendum est, eum non cognouiffe auxilia particularia, quæ Deus in ftatu nature lapsæ impendit per Christum hominibus, etiam peccatoribus, quantum satis est, ut interim dum rationis lumen non abforberet, liberẽ operentur: neque solo lumine naturali cognoscere potuiffet ea ad id esse necessaria, ut Scripturæ, & ex eis Concilia, necessaria esse docent. Experientia autem libertatis arbitrii in similibus euentibus, sanè est, postis eiusmodi auxilijs, quæ Deus non negat, & quæ nequaquam ea ipsa experientia, qua arbitrij libertatem tunc experimur, deprehenduntur. Ad exempla verò de hominibus infidelibus, quæ adducuntur, dicendum est, nullum eorum quicquam difficile, quod verè esset bonum honestum, effictis sine speciali auxilio Dei, quod Deus nemini denegat: eò quòd necessarium fit ad arbitrij libertatem tunc conseruandam.

Ad confirmationem negandum est, continere consensum in eo euentu, esse naturale libero arbitrio: quoniam non remanet libertas voluntatis, ac proinde nec ratio liberi arbitrij ad illum continendum, nisi Deus fuppetias veniat auxilio particulari: quin potiùs voluntas, quæ natura, cum solo concursu generali eum eliciat merè naturaliter, atque ad eò sine demerito. Ad probationem in contrarium dicendum est, liberum arbitrium collatum esse ad continendum cõsensum, aut etiam eliciendum difensum, modò vel non fit tanta difficultas, quæ sine speciali auxilio libertatem impediatur, atque ad eò tollat rationem liberi arbitrij, vel particulari auxilio voluntati ad libertatem in ea tuendam fubueniatur. Ad id autem quod subiungitur, nempe ad continendum assensum necesse non esse, ut liberum arbitrium actum eliciat, ad quem vel generali, vel particulari Dei concursu indigeat, dicendum est, auxiliũ particulare tunc esse necessarium, ut libertas integra in voluntate maneat, ne cum solo concursu generali, tamquam natura, non liberè, sed merè naturaliter consensum eliciat.

Ad quartam concedenda erit conseruatio. Ad probationem verò falsitatis consequentis dicendum erit, experientiam, qua experimur naturalique lumine cognoscimus, partem superiorem dominari inferiori etiam quando vehemẽtes ac difficiles sunt inferioris motus, esse, posito concursu Dei particulari, quem Deus, ut dictum est, in similibus euentibus non

non denegat: secus autem, si ut antecedens supponit, illum denegaret. Posito etiam in eisdem eventibus eodem particulari auxilio loquantur Scripturae factae, atque dicitur homo liber, ad imaginemque Dei factus, ad eusmodi etiā motus suppressendos.

Ad quintū. Ad quintam concedendum est totum, ut ad tertiam dictum est. Illa autem pugnant cum ratione ac lumine naturali, posito, quod in similibus eventibus Deus paratus sit impendere auxilium particulare, ut modo re ipsū paratus est: secus autem facta contraria hypothesis, ut in ea ratione fit.

Ad sextum. Sexta ratio plus difficultatis continet, quam precedentes, libenterque illius solutionem ab aliis audirem. Neque aliter mihi dicendum occurrit, quam inter auxilia Dei particularia, quaedam esse ordinis supernaturalis, quae operationes nostras ad esse supernaturale euehant: alia verò quae non ita euehant, neque in se sunt res supernaturales, sed adiuvant solum infirmitatem nostram ad legem naturalem implendam. Rursus haec tam copiosa & efficacia posse conferri, ut sufficiant ad integram legem naturalem, quae sub lethali peccato obligat, seruandam: vel non adeo copiosa & efficacia quae ad id sunt satis, sed solum ut in quocumque eventu, insurgenteque quacumque difficili passione aut tentatione, in potestate arbitrij humani sit non succumbere, legemque per id temporis implere. Atque haec sola tertij generis conferenda fuisse generi humano in statu naturae lapsae, etiam si per Christum non foret redimendum, ut ipse ad liberè, accommodatèque ad finem naturalem operandum quodammodo illi debita. Concesso autem redemptore, non solum primi & secundi generis auxilia conferri per solum Christum, sed etiam ea quae tertij generis sunt, donari tum per Christum, tum etiam quia humanae naturae sunt quasi debita. Quia ergo absurda omnia, quae sexta ratione inferuntur, supponunt eiusmodi auxilia sine Christo generi humano non fuisse conferenda, sanè vis tota illius rationis cessat.

Ad septimū. Ad septimam negari debet, concedendum id esse. Ad probationem dicendum, tam ingentem esse humanam voluntati innatam infirmitatem, ut licet singulas illas tentationes & occasiones faciles peccati lethalis vitare possit cum solo concursu generali, omnes tamen eas vitare diu non possit sine auxilio particulari.

Ad octauū. Ad octauam negandum est id sequi. Ad probationem similiter est dicendum, adeo debilem & infirmam esse humanam voluntatem, ut esto ad sit habitus fidei, quo sibi quis supernaturali actu persuasus deat aeternos cruciatus coniunctos cum amissione sempiternae felicitatis sibi esse paratos, si in lethale peccatum consentiat, & simul adsit habitus gratiae gratum facientis, nisi tamen superaddatur particulare quotidianum Dei auxilium, licet cum solo generali concursu vitare possit singula lethalia peccata dum faciles tentationes, & occasiones occurrunt, omnia tamen, etiam dum eadem faciles tentationes & occasiones duntaxat occurrunt, vitare diu non possit.

Illud etiam hoc loco dicā, simili modo esse satisfaciendum rationibus, quibus disp. 14. membro 4. communem eorum Scholasticorum sententiam confirmamus, qui affirmant, attritionem & contritionem quoad solam actus substantiā elici posse cum solo concursu generali Dei. Dicendum namque est, tantam esse innatam humanam voluntati infirmitatē, ut esto quis actum supernaturalem fidei habeat, quo sibi persuasus sit bonitatem & beneficentiam, quibus Deo est deunctus, nec non paratos sibi esse cruciatus a-

Molina in D. Thom.

ternos nisi absolute statuat non peccare deinceps lethaliter (quod tam ad attritionem, quam ad contritionem requiritur) nihilominus sine speciali auxilio Dei id statuere non possit: quod is actus, ut absolutus ac verus sit, non minorem difficultatem contineat, quam superare quacumque non leuem tentationem ac occasionem peccandi. Ad rem redeamus.

Ad rationem postremam concessa maiori, ad minorem dicendum est, eam impotentiam esse talem, qualis ibi dicitur, si solum comparatur ad eventus, in quibus leues tentationes, & occasiones transgrediendi praecipua occurrunt: secus autem si ad eos, in quibus occurrunt graues & difficiles: nam tunc neque in puncto temporis impleri possunt praecipua sine auxilio Dei particulari, ac proinde eo deficiente, transgressio non esset peccatum, eò quod non esset libera. Ad probationem, quae ex definitione Concilij Tridentini adducitur, non video quid aliud responderi possit, quam, eam vim habere per comparationem ad solas obseruationes mandatorum, quae parum difficultatis continent, quasi iustificatus licet in singulis seruare possit praecipua cum solo concursu Dei generali, atque adeo si ea non seruaret peccaret lethaliter & amitteret gratiam, in omnibus tamen seruare diu ea non potest, nisi peculiari auxilio Dei ei subueniatur, ac proinde committet verum peccatum lethale, & amitteret gratiam: per comparationem verò ad obseruationes, quae notabilem continent difficultatem, quoniam si particulare auxilium ei ad singulas non impenderetur, in quocumque temporis momento in praecipua transgressionem consentiret, excusaretur à culpa, nec gratiam amitteret, vti que vim non haberet ea definitio, ut sufficienter probat argumentum. Quare, iuxta hanc opinionem, sola impotentia cum concursu tantum generali, quae est ad diu seruanda praecipua, quando non continent notabilem difficultatem, est similis ei, quae cum ordinariis auxiliis est in iustis ad diu non peccandum venialiter: non verò ea, quae est ad seruandum praecipua, quando obseruatio continet notabilem difficultatem: quoniam haec excusat à culpa in quocumque temporis momento. Semper tamen impotentia ad vitanda vera ac formalia peccata lethalia, quae à culpa ratione non excusantur, est per similes ei, quae est in iustis ad vitanda venialia: eò quod, qui verè sine lethaliter, sine venialiter peccat, vitare possit tunc peccatum, alioquin non peccaret.

Ad nonum.

B **C** **D** **E**

DISPUTATIO XX.

Potentia ad vitanda singula vel venialis, vel lethali peccata, quae ratione cohaereat cum impotentia ad vitanda omnia.

Poterit aliquis obicere, nulla ratione cum libertate ad vitandum singula peccata venialia cohaerere, hominem non posse diu perseverare sine peccato veniali: & cum libertate ad vitandum ex viribus naturalibus liberi arbitrij singula lethalia peccata, superandisque singulas qualesque tentationes, non conuenire, hominem sine speciali auxilio Dei non posse per longum tempus tentationes omnes superare, & cauere peccata omnia lethalia, ac proinde pugnantia inter se esse, quae praecedentibus disputationibus dicta sunt.

Conficiet verò ita argumentationem. Si homo viribus suis naturalibus non possit diu cum solo concursu generali Dei superare tentationes omnes, & continere se ab omni peccato lethali, plane

Argumentum.